

MURHUMERI WA TINHUNDZU EMATIKWENIMAMBE

Xana i yini Murhumeri wa tinhundzu ematikwenimambe?

Munhu un'wana na un'wana (wa laha kaya kumbe muhlapfa) loyi a tsakelaka ku rhumela tinhundzu ematikwenimambe ku suka laha Afrika-Dzonga u fanele a tirsarisela tanihi murhumeri wa tinhundzu ematikwenimambe, ku katsa na Rhumelo ematikwenimambe wa switirhisiwa swo famba hi ntambhu (CTC).

Murhumeri un'wana na un'wana wa tinhundzu ematikwenimambe wa muhlapfa (xik. munhu hi yexe kumbe khamphani) loyi a tsakelaka ku rhumelaka tinhundzu ku suka laha Afrika-Dzonga u fanele a tirsarisela tanihi hi murhumeri wa tinhundzu ematikwenimambe no hlawula ejente leyi tsarisiweke leyi kumekaka laha Afrika-Dzonga loko murhumeri wa tinhundzu ematikwenimambe wa muhlapfa nga si rhumela tinhundzu ematikwenimambe ku suka eAfrika-Dzonga.

'Ejente leyi tsarisiweke' yaleyo yi fanele yi teka vutihlamuleri hinkwabyo bya swiendlo swa murhangeri wa muhlapfa mayelana na nghingiriko wun'wana na wun'wana wa bindzu na Khasitomo. [Ku vona leswi ntirho wa rhumelo wa tinhundzu ematikwenimambe wu tirhisaka xiswona, tlilika laha. e.](#)

Loko muendli wa xikombelo ku ri munhu wa muhlapfa:

- U fanele a hlawula ejente leyi tsarisiweke hi ku tirhisa DA 185 D;
- A nga yimeriwangi hi ejente leyi kumekaka laha Afrika-Dzonga, xikombelo xi fanele xi langutisiwa kambe xi fanele xi yimisiwa ku fikela laha ejente leyi pfumeleriweke yi nga ta hlawuriwa hi khamphani ya matikomambe; na
- Leyi nga enthithi ya khamphani, khopi leyi hlambanyiweke ya xitsariwa xo tumbuluxa kumbe setifikheti yin'wana na yin'wana leyi humesiweke hi ku ya hi milawu ya tiko laha munyiki wa layisense wa muhlapfa kumbe munhu loyi a tsarisiweke a hlanganisiwaka, ku tsarisiwa kumbe ku voniwa leswi tiyisisaka nhlanganiso wolowo yi fanele yi rhumeriwa hi nkarhi wo endla xikombelo.

Tienthithi ta matikomambe leti basiselaka humeso wa misava hinkwayo wa nhundzu ku hundza hi le Afrika-Dzonga a ti fanelangi ku tirsarisela na Khasitomo.

Ku hava sekhurithi leyi lavekaka enkarhini wa ntsariso. Hambiswiritano, Khasitomo yi hlayisa mfanelo yo sindzisa sekhurithi hi ku ya hi xiyimo xa nxungeto xa muendli wa xikombelo.

Ejente leyi Tsarisiweke leyi hlawuriweke hi murhangeri wa matikomambe u fanele a teka vutihlamuleri byo helela eka swiendlo swa murhangeri wa matikomambe mayelana na nghingiriko wun'wana na wun'wana wa bindzu na Khasitomo.

Varhumeri va tinhundzu ematikwenimambe lava tsarisiweke va fanele va tlhela va tirsarisela tanihi mutirhisi wa EDI loko ku ve u ta rhumela CCD ya yena eka Khasitomo. Loko a tirhisa ejente ya Mbhasiso ya Khasitomo kumbe Ejente leyi Tsarisiweke a nga fanelangi ku tirsarisela tanihi mutirhisi wa EDI.

Xana hi rihhi endlelo ro tsarisa tanihi hi Murhumeri wa tinhundzu ematikwenimambe?

Murhumeri wa tinhundzu ematikwenimambe loyi a ha lavaka ku sungula u fanele a tata tifomo ta A185 na DA185.4A2. Xikombelo xo tirsarisela tanihi Murhumeri wa tinhundzu ematikwenimambe no ti rhumela [eTihofisini ta Khasitomo](#) leti faneleke laha khodi ya Khasitomo na Ekisayizi yi nga ta nyiketwa eka tlilayente.

Loko murhumeri wa tinhundzu ematikwenimambe a ha yimerile mpfumelelo ku suka eHofisini ya Khasitomo, a nga khomanisa khopi ya fomo ya xikombelo eka mitiviso ya Rhumelo wa tinhundzu ematikwenimambe ya Khasitomo. [Tlilika laha](#) ku kopa fomo yo endla xikombelo. Ku na mixamka mimbirhi ya varhumeri va tinhundzu ematikwenimambe; Murhumeri wa tinhundzu ematikwenimambe wa Laha kaya na Murhumeri wa tinhundzu ematikwenimambe wa Muhlapfa.

Switsariwa leswi faneleke ku heleketa xikombelo:

- Vumbhoni bya adirese ku nga akhawunti ya ka masipala na ya gezi;
- Khopi ya wena leyi hlambanyiweke ya vutitivisi.

Ku suka eka Muhlayisi wa Switsariwa wa Tikhamphani, khopi leyi hlambanyiweke ya xin'we xa leswi landzelaka:

- Ntsariso wa Khoporexini leyi pfalekeke;
- Ntsariso wa khamphani.

Tikhopi leti hlambanyiweke ta switsariwa leswi landzelaka:

- Mapapila ya VAT, IT, PAYE, SDL na UIF yo suka eka SARS ku tiyisisa vuxokoxoko bya ntsariso wa xibalo;
- Xintshuxo/mpfumelelo kumbe vulawuri byin'wana tanihiloko swi fanerile.
- Akhawunti ya ka Telkom na/kumbe ya selifoni leyi nga na vukhale lebyi nga tluriki tinhweti tinharhu ku tiyisisa vuxokoxoko bya vutihlanganisi;

Xin'we xa leswi landzelaka xi tiyisisa vuxokoxoko bya le bangi:

- Cheke leyi suriweke;
- Khopi leyi hlambanyiweke no vonaka kumbe xitatimende xa ntiyiso xa le bangi lexi tiyisisaka vito ra mukhomi wa akhawunti, nomboro ya akhawunti na khodi ya rhavi;
- Papila ra ntiyiso ro huma ebangi leri nga tsariwa eka phepha leri nga xigandlo; kumbe
- Xitatimende xa ntiyiso xa le bangi.

Kombisa leswaku muendli wa xikombelo u fanele a va a ri na vukhale byo tlula 21 wa malembe no va na adirese ya nkarhi hinkwawo eRSA.

U titsarisela njhani tanihi Murhumeri wa tinhundzu ematikwenimambe wa Laha kaya

- Tata fomo ya xikombelo leyi lavekaka na anekijara (tianekejara) leti faneleke.
- Rhumela switsariwa hinkwaswo swo seketela tanihilaha swi vekiweke ha kona eka tifomo to endla xikombelo.

Xana hi tihhi tifomo leti lavekaka eka ntsariso tanihi Murhumeri wa tinhundzu ematikwenimambe wa Laha kaya?

- [DA 185 - Application form: Registration/Licensing of Customs and Excise Clients](#)
- [DA 185.4A2 - Registration Client Type 4A2 - Exporter](#)
- [DA 46A1.02 Exporter's application for registration for the purposes of the AGOA](#)
- [DA 46A2.01 Exporter's Application for Registration for the purposes of the GSP](#)
- [DA 49A.02 - Application for approved exporter status](#)

Tifomo leti u faneleke ku ti tata ku endla xikombelo xa ntsariso wa Murhumeri wa tinhundzu ematikwenimambe ehansi ka Mitwanano ya Vuxavisi yo Hlawuleka:

SADC/TDCA/SACU-EFTA

- [DA 185 - Application form: Registration/Licensing of Customs and Excise Clients](#)
- [DA 185.4A2 - Registration Client Type 4A2 - Exporter](#)
- [DA 185.4A7 - Registration Client Type 4A7 - Producer](#)

AGOA

- [DA 185 - Application form: Registration/Licensing of Customs and Excise Clients](#)
- [DA 185.4A2 - Registration Client Type 4A2 - Exporter](#)
- [DA 46A1.02 Exporter's application for registration for the purposes of the AGOA](#)
- [DA 185.4A4 - Registration Client Type 4A4 - Manufacturer](#)

GSP

- [DA 185 - Application form: Registration/Licensing of Customs and Excise Clients](#)
- [DA 185.4A2 - Registration Client Type 4A2 - Exporter](#)
- [DA 46A2.01 Exporter's Application for Registration for the purposes of the GSP](#)

Leti i tifomo leti lavekaka loko u fanele ku va Murhumeri wa tinhundzu ematikwenimambe eka TDCA na SACU-EFTA:

- [DA 185 - Application form: Registration/Licensing of Customs and Excise Clients](#)
- [DA 185.4A2 - Registration Client Type 4A2 - Exporter](#)
- [DA 49A.02 - Application for approved exporter status](#)

Xana hi rhumela kwihi tifomo?

Tifomo to endla swikombelo ti fanele ku rhumeriwa hofisi ya Khasitomo na Ekisayizi ya le kusuhi.

U titsarisela njhani tanihi Murhumeri wa tinhundzu ematikwenimambe wa Muhlapfa

- Tata tifomo to endla xikombelo na anekijara (tianekijara) tanihleswi swi vekiweke ha kona eka Nawu wa Khasitomo na Ekisayizi.
- Rhumela switsariwa hinkwaswo swo seketela tanihilaha swi longoloxiweke ha kona eka tifomo to endla xikombelo.
- Hlawula ejente leyi tsarisiweke no rhumela fomo leyi lavekaka eka Khasitomo.

Xana hi tihhi tifomo leti faneleke ku tatiwa eka ntsariso tanihi Murhumeri wa tinhundzu ematikwenimambe wa Muhlapfa?

- [DA 185 - Application form: Registration/Licensing of Customs and Excise Clients](#)
- [DA 185.4A2 - Registration Client Type 4A2 - Exporter](#)
- [DA 185D - Nomination of Agent](#)

Xana tifomo ta ntsariso wa murhumeri wa tinhundzu ematikwenimambe ti kumeka kwihi?

Tifomo to endla xikombelo ta kumeka eka webusayiti leyi kumbe eka hofisi yin'wana na yin'wana ya Khasitomo.

Xana u rhumela kwihi tifomo?

Tifomo to endla xikombelo ti fanele ti rhumeriwa eka Hofisi ya Khasitomo ya le kusuhi.